

Evaluering

Evaluering af tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder

Analyse og data

Postboks 1228

0900 København C

Tlf. 70 12 12 88

Fax 70 12 12 89

at@at.dk

www.at.dk

CVR nr. 21481815

[Forsendelsesdato]

Vores sag

20155000212

Vores ref.

Signe Neerup Lassen

Initiativ 3: Tilsyn skal gennemføres dér, hvor arbejdet bliver udført

Aftaleparterne er enige om, at det risikobaserede tilsyn gennemføres dér, hvor arbejdet udføres, og hvor arbejdsmiljøproblemerne reelt kan være. Desuden er aftaleparterne enige om, at Arbejdstilsynet får mulighed for at kontakte alle virksomheder, der har midlertidige og skiftende arbejdspladser, før det risikobaserede tilsyn. Forslaget betyder ikke, at Arbejdstilsynet undlader at komme på virksomhedens hjemmeadresse i de tilfælde, hvor dét vurderes at være relevant.

Det risikobaserede tilsyn er fortsat uanmeldt, idet Arbejdstilsynet ikke præcist oplyser, hvornår og hvor tilsynet finder sted.

Initiativet igangsættes den 1. juli 2015 og evalueres i 2016. Resultaterne af evalueringen forelægges aftaleparterne.

Indhold

1. Sammenfatning.....	1
2. Baggrund	2
2.1 Indledende forsøg	2
2.2 Kvalitetsprocedurer.....	3
2.3 Brancherne	3
2.4 Andre tiltag i brancherne.....	4
3. Formål og evalueringsspørgsmål.....	4
4. Datagrundlag og metode	4
4.1 Interviews med tilsynsførende og tilsynssupportere	4
4.2 Arbejdstilsynets besøgs- og reaktionsdata.....	6
4.3 Arbejdstilsynets brugerundersøgelse	6
4.4 Metodiske overvejelser	7
5. Tilsyn og reaktioner	7
5.1 Relevant arbejde	8
5.2 Tilsyn	9
5.3 Reaktioner.....	11
6. Tidsforbrug og forgæves besøg	13
6.1 Tidsforbrug.....	13
6.2 Forsøgt besøgt.....	15
7. Supportfunktioner	17
7.1 Tidsforbrug.....	17
8. Virksomhedernes oplevelse.....	19
9. Drømmetilsyn	21
9.1 Bygge- og anlægsbranchen.....	21
9.2 Rengøringsbranchen	21
9.3 Transportbranchen	22

1. Sammenfatning

På baggrund af den politiske aftale 'En styrket arbejdsmiljøindsats – Alle har ret til et sikkert og sundt arbejdsmiljø' fra 2015 har Arbejdstilsynet evalueret aftalens initiativ 3 "Tilsynet skal gennemføres dér, hvor arbejdet bliver udført". Initiativet har betydet, at Arbejdstilsynet har haft mulighed for at ringe til virksomheder i brancher med midlertidige og skiftende arbejdssteder, for at få oplyst arbejdssteder.

Evalueringen har undersøgt betydningen af, at der forud for besøget bliver ringet til virksomhederne for at få oplyst lokationen for midlertidige og skiftende arbejdssteder, for de tilsynsførendes arbejde og tidsforbrug samt udviklingen i tilsynsreaktioner. Derudover har evalueringen også undersøgt betydningen for tilsynssupporternes arbejde samt virksomhedernes vurdering af Arbejdstilsynets besøg. Evaluerings datagrundlag består af 36 interviews med tilsynsførende og tilsynssupportere, Arbejdstilsynets besøgs-, reaktions- og tidsdata samt en særlig undersøgelse blandt virksomhederne i brancher med midlertidige og skiftende arbejdssteder, der er gennemført i forbindelse med Arbejdstilsynets brugerundersøgelse.

Evalueringen viser, er det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder ikke har betydet, at der bliver givet flere afgørelser per virksomhed, der bliver besøgt. Der findes en stigning i det samlede antal reaktioner, men denne skyldes, at der bliver givet flere vejledninger per besøgt virksomhed. For bygge- og anlægsbranchen har det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder ikke løst problemet med at se det relevante arbejde, der bliver foretaget på arbejdsstederne, da de tilsynsførende ofte bliver sendt ud på arbejdssteder, hvor der ikke foregår relevant arbejde. I rengørings- og transportbranchen oplever de tilsynsførende, at de ofte ikke kan gennemføre tilsyn med midlertidige arbejdssteder uden en forudgående aftale. Det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder har ikke formået at mindske antallet af forsøgt besøgt i brancherne. Særligt for bygge- og anlægsbranchen er der sket en signifikant stigning i andelen af forsøgt besøgt på første besøg, men også for transport af gods er der sket en stigning. Forsøgt besøgt årsagerne peger på, at stigningen særligt skyldes 'Ingen ansatte', dvs. at de tilsynsførende på første fysiske besøg finder ud af, at virksomheden ikke har nogen ansatte.

Evalueringen peger på, at opdelingen med, hvornår det er tilsynssupporteren, og hvornår det er den tilsynsførende, der ringer til virksomheden ofte medfører unødigt dobbeltarbejde, da det ofte ender med, at den tilsynsførende må ringe til virksomheden igen.

Tidsforbruget i tre af de fire brancher, der indgår i det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder, har været påvirket af, at brancherne også indgår i det udvidede risikobaserede tilsyn. Inden for transport af gods, der ikke er omfattet af det udvidede risikobaserede tilsyn, er der ikke sket en ændring i det gennemsnitlige antal virksomhedstimer, der bruges på en virksomhed eller på de enkelte besøg før og efter det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder.

Virksomhederne svarer i Brugerundersøgelsen, at besøgene fortsat oftest starter på virksomhedens hjemmeadresse. Arbejdstilsynets egne data viser også, at det på trods af en stigning kun er 7 pct. af første besøgene, der er startet på et andet sted end

virksomhedens hjemmeadresse. Derudover er de virksomheder, der har deltaget i Brugerundersøgelsen, signifikant mindre tilfredse med forskellige vurderinger af oplevelsen og udbyttet af Arbejdstilsynet besøg end virksomheder i samme brancher var i 2015.

Evalueringen vil indgå i Arbejdstilsynets generelle arbejde med at udvikle det risikobaserede tilsyn.

2. Baggrund

Den 26. marts 2015 indgik den daværende regering og Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti aftalen ”En styrket arbejdsmiljøindsats – alle har ret til et sikkert og sundt arbejdsmiljø” hvori der er udarbejdet 15 initiativer. Et af disse initiativer handler om, at det risikobaserede tilsyn skal gennemføres dér, hvor arbejdet bliver udført. Dette medfører at Arbejdstilsynet får mulighed for at kontakte alle virksomheder i brancher, der har midlertidige og skiftende arbejdspladser før det risikobaserede tilsyn. Det risikobaserede tilsyn vil fortsat være uanmeldt, da Arbejdstilsynet ikke oplyser hvornår og hvor tilsynet finder sted.

Det har tidligere været muligt for Arbejdstilsynet at ringe til virksomheder med 1-9 ansatte i bygge- og anlægsbranchen, virksomheder med 1-9 ansatte i rengøringsbranchen, taxafirmaer med 1-9 ansatte samt i andre situationer, der er beskrevet i kvalitetsproceduren for det risikobaserede tilsyn. Med den nye aftale er det muligt at kontakte alle virksomheder med midlertidige og skiftende arbejdspladser. Arbejdstilsynet har besluttet, at denne mulighed skal udnyttes til at planlægge, hvor et risikobaseret tilsyn skal starte i bygge- og anlægsbranchen, rengøringsbranchen, dele af transport af gods og passagerer samt produktion af film og videofilm.

2.1 Indledende forsøg

Som forberedelse til udrulningen af initiativet er der blevet lavet to forsøg, hvor tilsynssupportere og tilsynsførende har kontaktet virksomheder inden det risikobaserede tilsyn for at få oplyst arbejdssteder. Forsøgene har blandt andet skulle klarlægge, om det var tilsynssupporteren eller den tilsynsførende, der skulle ringe til virksomheden samt i hvilke brancher, der skal ringes. På baggrund af erfaringerne fra forsøgene er det blevet besluttet, hvordan kontakten til virksomhederne udføres i praksis. Tabel 1 viser, hvilken metode, der bruges i de forskellige brancher, der er med i initiativet.

Tabel 1: Metode ved opkald til virksomheder med midlertidige og skiftende arbejdssteder

	1-9 ansatte	10 eller flere ansatte
Bygge- og anlægsbranchen	Tilsynsførende ringer	Tilsynssupporteren ringer
Rengøring	Tilsynsførende ringer	Tilsynssupporteren ringer
Transport (gods og passagerer)	Tilsynsførende ringer	Tilsynsførende ringer
Produktion af film og videofilm	Tilsynsførende ringer	Tilsynsførende ringer

Evalueringen var oprindeligt planlagt til at tage udgangspunkt i virksomheder med flere end 10 ansatte, da det var her der var sket en væsentlig ændring. Reelt set

kommer evalueringen til at afdække hvordan initiativet fungerer for alle størrelser af virksomheder, da virksomheder med under 10 ansatte fylder meget i disse brancher.

2.2 Kvalitetsprocedurer

I forbindelse med igangsættelsen af initiativet blev der udarbejdet kvalitetsprocedurer, der dels forklarede om den tilsynsførendes opgaver og dels forklarede om opgaverne for tilsynssupporteren. Kvalitetsprocedurerne fastslår blandt andet, at det risikobaserede tilsyn i brancher med midlertidige og skiftende arbejdssteder kan starte både på hjemmevirksomheden og på det midlertidige, skiftende arbejdssted. Det er den tilsynsførendes egen vurdering, der afgør, hvor tilsynet starter.

Både når det er den tilsynsførende, der ringer til en virksomhed, og når det er en tilsynssupporter, så foregår det overordnet efter samme principper. Personen efterspørger, hvor virksomheden forventer at arbejde i den kommende tid. Ud fra oplysninger om arbejdssteder og de opgaver, der udføres de pågældende steder, skal den tilsynsførende eller supporteren udvælge 1-2 steder, hvor vedkommende vurderer, at der er størst mulighed for at få et repræsentativt billede af arbejdsmiljøet. Kvalitetsprocedurerne fastslår også, at den tilsynsførende eller tilsynssupporteren ikke må oplyse om, hvornår det risikobaserede tilsyn gennemføres, da det fortsat skal være uanmeldt. I særlige tilfælde kan der dog aftales dato og tidspunkt for et besøg på et midlertidigt og skiftende arbejdssted. Dette gælder fx, hvis arbejdet på det midlertidige og skiftende arbejdssted udføres om natten.

2.3 Brancherne

Det risikobaserede tilsyn med midlertidige og skiftende arbejdssteder (RT-MSA) gennemføres i følgende brancher:

- Bygge- og anlægsbranchen.
- Rengøringsbranchen.
- Transportbranchen

I transportbranchen er der en del underbrancher, der er undtaget. Det er blandt andet sø- og kysttransport af gods, godsterminaler, ruteflyvning ol. Derudover er filmbranchen også en del af MSA, men her gennemføres årligt meget få risikobaserede tilsyn, da branchen er væsentlig mindre end de andre brancher.

Bygge- og anlægsbranchen er kendetegnet ved at meget arbejde foregår på byggepladser, og dermed på andre adresser end virksomhedens hjemmeadresse. Herudover er der mange opgaver, der stiller høje krav til sikkerheden. Arbejdet kan indebære kontakt med kemikalier, arbejde i højden, arbejde med tunge løft og arbejde på stilladser. Arbejdstilsynets Arbejdsmiljøvejviser peger på fem typiske arbejdsmiljøproblemer i bygge- og anlægsbranchen. Det er områder ergonomi, støj, ulykkesrisiko, kemi og støv samt psykisk arbejdsmiljø.

Rengøringsbranchen er en branche, hvor en del af arbejdet foregår på andre produktionsenheder, eksempelvis med rengøring på kontorer eller i industrien. Derudover hører vaskerier og renserier også til i branchen, og her kan være arbejde med kemikalier og tunge løft. Arbejdsmiljøvejviseren peger på fem områder med særlig relevans for rengøringsbranchen, det er ergonomi, hudbelastninger, kemi, psykisk arbejdsmiljø og ulykkesrisikoer.

Transportbranchen dækker over både transport med gods og transport med passagerer. I forbindelse med RT-MSA er en del underbrancher undtaget, da de adskiller sig væsentligt fra de klassiske transportbrancher. Arbejdsmiljøvejviseren for transport af gods peger på, at det er en branche, hvor arbejdsmiljøproblemerne blandt andet kan findes inden for ulykkesrisiko, ergonomi, indeklima, psykisk arbejdsmiljø, helkropsvibrationer samt støj. For transport af passagerer er det de samme arbejdsmiljøproblemer, der kan give problemer med arbejdsmiljøet.

2.4 Andre tiltag i brancherne

Inden for bygge- og anlægsbranchen, rengøringsbranchen samt transport af passagerer foregår der også andre tiltag udover RT-MSA. I alle tre brancher udføres også udvidet risikobaserede tilsyn (URT), der har særligt fokus på psykisk arbejdsmiljø og ergonomi. URT er tilrettelagt således, at der som udgangspunkt laves et besøg udover det almindelige risikobaserede tilsyn. På URT-besøget er der bedre tid til at gå ind i de problemer, der kan være i forhold til ergonomi og psykisk arbejdsmiljø. URT bliver fulgt i Arbejdstilsynets almindelige opfølgning på RT, og derudover bliver der gennemført en effektevaluering i branchen døgn- og hjemmepleje.

3. Formål og evalueringsspørgsmål

Formålet med evalueringen er at få belyst, hvorvidt RT-MSA, der blev indført medio februar 2016, fungerer efter hensigten. Formålet med RT-MSA var at sikre, at et tilsyn fra Arbejdstilsynet blev gennemført der, hvor arbejdet blev udført. Med det formål følger ligeledes en forventning om, at der på tilsynet vil blive givet flere for branchen relevante reaktioner.

I projektbeskrivelsen til evalueringen blev der opstillet seks evalueringsspørgsmål:

1. Hvordan opleves den nye praksis i de tilsynsførendes daglige arbejde?
2. Hvordan er udviklingen i ulykkesafgørelser?
3. Hvilken betydning har den nye praksis for de tilsynsførendes tidsforbrug?
4. Hvilken betydning har den nye praksis for tilsynssupportens tidsforbrug?
5. Hvordan opleves den nye praksis i tilsynssupportens daglige arbejde?
6. Hvordan vurderer virksomhederne udbyttet af Arbejdstilsynets besøg?

Det første evalueringsspørgsmål bliver i evalueringen udvidet til også at dække andre relevante arbejdsmiljøproblemer, der ikke er berørt af andre tiltag i brancherne, og hvor der er en tilstrækkelig volumen til at undersøge en eventuel udvikling.

4. Datagrundlag og metode

Evalueringen af initiativet bygger på tre datakilder, der tilsammen giver et bredt og dækkende grundlag for at evaluere initiativet. De tre datakilder dækker virksomhedernes oplevelse, de tilsynsførendes oplevelse samt initiativets betydning for Arbejdstilsynets mulighed for at gennemføre besøg og afgive relevante afgørelser.

4.1 Interviews med tilsynsførende og tilsynssupportere

I forbindelse med evalueringen er der gennemført i alt 36 interviews med tilsynsførende og tilsynssupportere. 30 tilsynsførende er blevet udtrukket til at deltage i et interview på baggrund af oplysninger om de har gennemført besøg i de relevante brancher samt tilsynscenter. De udtrukne tilsynsførende har gennemført besøg i brancher med midlertidige og skiftende arbejdssteder i perioden 22. august – 9. september 2016. Tabel 2 viser fordelingen af de interviewede tilsynsførende på tilsynscenter og branche.

Tabel 2: Fordeling af interviews på branche og tilsynscenter

	TC Nord	TC Syd	TC Øst
Bygge- og anlæg	6	5	5
Rengøring	2	1	2
Transport	3	3	3

Der er derudover foretaget to pilottest med tilsynsførende, for at teste interviewguiden. Pilottestene førte til, at interviewet ikke, som det oprindeligt var tænkt, tog udgangspunkt i den tilsynsførendes erfaringer med et bestemt besøg, men at der blev spurgt ind til den tilsynsførendes generelle erfaringer med at føre tilsyn efter den nye procedure. Interviewene har derudover også haft fokus på de tilsynsførendes oplevelse af tidsforbruget samt it-understøttelsen og samarbejdet med tilsynssupporteren.

Interviewene med tilsynssupporterne har fokus på deres samarbejde med virksomheder og tilsynsførende. Derudover er der også fokus på tidsforbruget og it-understøttelsen. Tilsynssupporterne blev udvalgt af de tilsynschefer, der har plads i Fagligt Forum for Data og Virkemidler. Der har i alt deltaget 3 tilsynssupportere fra TC Øst, 2 tilsynssupportere fra TC Nord og 1 tilsynssupporter fra TC Syd.

Samtlige interview er blevet transskriberet med fokus på det, der bliver sagt.

Interviewene med tilsynsførerne er analyseret med udgangspunkt i "The Framework Method". Metoden bruges til at systematisere og kondensere kvalitative data og giver mulighed for både tematisk og case-baserede analyser.¹ Interviewene er blevet transskriberet og herefter er de blevet kodet ind i 5 hovedtemaer med 2-5 undertemaer. De 5 hovedtemaer er:

- Arbejdsmiljøproblemer
- Tilsynssted
- Tidsforbrug
- Tilsyn
- Supportfunktioner

På baggrund af frameworket er det muligt at læse på tværs af såvel tilsynsgrupper som brancher. Der er dermed muligt at finde ting, der er specifikt for et tilsynscenter samt ting, der er specifikke for de enkelte brancher. I analysen er der fokuseret på at læse på tværs af branchegrupperne, da de fleste tilbagemeldinger er brancherelaterede.

Interviewene med tilsynssupporteren er blevet gennemlæst og de væsentlige pointer er blevet opsummeret og sammenskrevet til brug for analysen.

¹ Metoden er grundigt beskrevet i Ritchie et al. ed.: "Qualitative Research Practice – A guide for social science students and researchers"

4.2 Arbejdstilsynets besøgs-, reaktions- og tilsynsdata

Arbejdstilsynet har registreret oplysninger om alle gennemførte besøg, afgivne reaktioner og tidsforbrug på de besøgte virksomheder. Ved at udtrække besøgs- og reaktionsdata dækkende perioderne 1. marts – 30. september 2016 og 1. marts – 30. september 2015 er det muligt at sammenligne andelen af afgivne reaktioner og tidsforbrug for en sammenlignelig periode. Sammenligninger lavet inden for de fire brancher, så det sikres, at brancheforskellene udviskes. Ved brug af reaktionsdata er de to transportbrancher blevet slået sammen for at sikre et tilstrækkeligt datagrundlag. Datasættet indeholder også oplysninger om antallet af DART-besøg (Del af RT), men dette kan ikke sammenlignes mellem de to perioder, da både bygge- og anlæg, rengøring samt transport af passagerer er tre af de brancher, der er udtaget til URT-besøg (Udvidet Risikobaseret Tilsyn), der i sin form indeholder et DART-besøg. URT er beskrevet nærmere i afsnit 2.4.

URT-besøgene har særligt fokus på områderne ergonomi og psykisk arbejdsmiljø, hvorfor en sammenligning af reaktioner inden for disse områder ligeledes vil være berørt af URT. Der er dog andre områder inde for alle brancher, der ikke har særligt URT-fokus, men som er typiske problemer. Ulykkesrisici findes inden for alle brancher, mens kemi og hudbelastninger kan være til stede i bygge- og anlægsbranchen samt rengøringsbranchen. Transportbranchen og bygge- og anlægsbranchen kan begge være udsat for støj og vibrationer. Derudover inddrages reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer også i analysen. I kapitel 6 vil udviklingen i de relevante arbejdsmiljøproblemer blive analyseret deskriptivt.

4.3 Arbejdstilsynets brugerundersøgelse

Arbejdstilsynet gennemfører hvert år en undersøgelse blandt en stikprøve af de virksomheder, der har haft besøg af Arbejdstilsynet i forbindelse med det risikobaserede tilsyn og udvidet risikobaseret tilsyn. Undersøgelsen giver Arbejdstilsynet mulighed for at lave særlige undersøgelser i afgrænsede perioder. I forbindelse med evalueringen af tilsynet med midlertidige og skiftende arbejdssteder har undersøgelsen været brugt til at undersøge virksomhedernes oplevelse af kontakten. Til formålet er der blevet tilføjet tre ekstra spørgsmål, der er stillet til virksomheder i de brancher, der er omfattet af den nye kvalitetsprocedure om midlertidige og skiftende arbejdssteder.

Udover de tre ekstra spørgsmål er resultaterne for nogle af de faste spørgsmålsbatterier også medtaget i specialrapporten. Dette er spørgsmål, der omhandler virksomhedernes oplevelse og udbytte af Arbejdstilsynets besøg. Resultaterne på de faste spørgsmålsbatterier sammenlignes med resultaterne for MSA-brancherne i Brugerundersøgelsen 2015.

Den særlige undersøgelse er udsendt i perioden juni 2016-august 2016. Spørgeskemaet bliver sendt til virksomhederne omkring en måned efter Arbejdstilsynet har afsluttet besøget. I alt 225 virksomheder i brancher med midlertidige og skiftende arbejdssteder har besvaret undersøgelsen i perioden.

4.4 Metodiske overvejelser

Datagrundlaget for evalueringen består af både kvalitative og kvantitative kilder. Datakilderne er udvalgt på baggrund af overvejelser om de spørgsmål, evalueringen skulle besvare. Det kvantitative data er valgt for at kunne belyse de ting, der er direkte målbare, som hvor mange reaktioner der bliver afgivet, hvor mange virksomheder der bliver besøgt forgæves og hvor lang tid der bliver brugt på virksomhederne. De kvalitative data er valgt til at belyse de områder, der ikke er direkte målbare, og hvor de nuancer, der fremkommer i et interview kan give oplysninger, der eksempelvis ikke ville fremkomme, hvis der blev lavet en spørgeskemaundersøgelse blandt de tilsynsførende og supporterne. Interviewene er derfor valgt til at belyse hvordan RT-MSA påvirker det daglige arbejde.

Den kvalitative datakilde, i form af interviews, bidrager med forklaringer for de fund, der findes i det kvantitative data. Det kvalitative data står visse steder også alene i situationer, hvor et område bedst belyses med konkrete erfaringer og eksempler og ikke kan måles kvantitativt. I situationer, hvor de kvalitative og kvantitative data viser det samme understøtte det kvalitative data de kvantitative fund, ved at komme med mulige forklaringsmodeller. I de situationer, hvor det kvalitative og kvantitative er modstridende tillægges de kvantitative data størst vægt, da det kvantitative er baseret registreringer af alle besøg, og derfor er baseret på et bredere datagrundlag.

På baggrund af de kvalitative data kan der ikke generaliseres. Det kvalitative datagrundlag bliver dog styrket af, at der er opnået en mæthed i forbindelse med indsamlingen. Denne mæthed opstår, når der ved gennemførelse af de sidste interviews ikke længere fremkommer nye perspektiver og forklaringer, hvilket har været tilfældet.

Det kvantitative datagrundlag i form af Arbejdstilsynets egne registreringer dækker alle besøg, reaktioner og tidsregistreringer i de to perioder, og er derfor en total population, hvilket er en klar styrke. Ved at tage udgangspunkt i en totalpopulation frem for en stikprøve forsvinder usikkerheden for at data er skævt i forhold til populationen.

Brugerundersøgelsen bliver udsendt til et udsnit af de brancher, der har modtaget besøg fra Arbejdstilsynet. I forbindelse med specialundersøgelser, som den der indgår i denne evaluering, udsendes der til så mange af de udvalgte brancher som muligt, for at sikre et størst muligt datagrundlag. Da det er frivilligt for virksomhederne at deltage i undersøgelsen kan der dog være en bias i, hvem der vælger at udfylde spørgeskemaet.

5. Tilsyn og reaktioner

Det følgende vil besvare det første evalueringsspørgsmål, om hvilken betydning MSA-RT har for de tilsynsførendes daglige arbejde samt det andet evalueringsspørgsmål, om udviklingen i de arbejdsmiljørelevante reaktioner inden for brancherne. Første del vil behandle de tilsynsførendes mulighed for at møde relevant arbejde på de midlertidige og skiftende arbejdssteder. Anden del vil behandle den tilsynsførendes oplevelse af tilsynet, både i forhold til, hvor tilsynet starter samt andre forhold, der gør sig gældende, når de tilsynsførende skal gennemføre RT-MSA. Første og anden del vil være baseret på interview med de tilsynsførende. Tredje del vil behandle udviklingen i tilsynsreaktioner. Her vil både de tilsynsførendes oplevelser samt kvantitative data blive brugt.

5.1 Relevant arbejde

En del af baggrunden for initiativet om at starte tilsynet på arbejdsstedet fremfor på virksomhedens hjemmeadresse var, at den tilsynsførende skulle føre tilsyn med det reelle arbejde på de midlertidige og skiftende arbejdssteder. De tilsynsførende oplever dog, at virksomhederne ser en mulighed for at oplyse arbejdssteder, hvor der ikke foregår relevant arbejde. Dette er særligt en oplevelse inden for bygge- og anlægsbranchen.

Men stadigvæk, så kommer vi ud og ser det, der er mindst interessant. Virksomhederne tænker, ”hvordan får vi færrest påbud ud af det her besøg” Det er sådan de ser det. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Flere af de tilsynsførende påpeger dog også, at det ikke er et nyt problem. Når tilsynet er startet på hjemmeadressen har arbejdsgiveren ligeledes mulighed for at udvælge bestemte arbejdssteder og derudover ringe til de personer, der er til stede på arbejdsstedet og advisere om, at Arbejdstilsynet er på vej.

Jeg tror altså ikke, det gør nogen forskel, om man ringer til dem eller at man er derude og snakker med dem ansigt til ansigt og man siger: ”Nu skal vi også lige ud og kigge nogle pladser.” Og så siger de, at de synes vi skal vi skal tage der og der hen. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Et par af de tilsynsførende fortæller i interviewene om, hvilke teknikker de bruger, for at mindske risikoen for, at blive sendt ud til arbejdssteder, hvor der ikke foregår egentligt arbejde. Flere starter ud med at spørge om, hvor mange ansatte virksomheden har, og bruger dette til at sikre sig, at de får oplysninger om, hvor alle ansatte befinder sig henne. Flere beretter dog også, at de ofte får at vide, at der er mange som er syge, på kursus eller som arbejder i den anden ende af landet.

Så får man selvfølgelig også nogle gange at vide, at: ”De er på Sjælland, alle sammen.” Og det kan man jo undre sig over, at de så er på Sjælland alle sammen. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Det er også noget jeg har oplevet med en virksomhed, der er lidt større. Så kan man jo spørge ind til: ”Hvor har I så nogle folk gående?” De siger så: ”Vi har to på ferie, en på barsel, en er syg og resten er på lidt spjældarbejde.” Engang i mellem kan det godt virke som om de lige skal tænke over, at de skal guide os hen, hvor der ikke sker noget. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

En anden teknik går ud på at spørge ind til virksomhedens forskellige arbejdsopgaver. På den måde kan den tilsynsførende specifikt bede om steder og tidspunkter for en arbejdsopgave, der kan være relevant, da der er erfaring for, at der kan knytte sig særlige arbejdsmiljøproblemer til opgaven.

Det bedste eksempel jeg har er forleden dag, hvor jeg spurgte, hvad de lavede: ”Vi har en, der sætter radiatorer op, men han kører videre om en halv time. Så er der en, der sætter en ny varmtvandsbeholder

op.” ”Ham tager jeg! Hvad siger vi til det og hvor er han henne?” Så fik jeg en adresse og så kørte jeg derud. Jeg beder dem først om at fortælle, hvad de går og laver, og så vælger jeg. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Inden for rengøringsbranchen er der også enkelte, der har en fornemmelse af, at der bliver udvalgt bestemte arbejdssteder til tilsyn. En tilsynsførende siger, at der altid vil være en risiko, men at man stadig får nogle relevante opgaver at se.

... det er mere bare en tanke, at der jo altid vil være en risiko for det, men jeg synes ikke, at de skjuler noget. (Tilsynsførende, rengøring)

Transportbranchen adskiller sig her lidt fra de to øvrige brancher, da det i transportbranchen er svært at skjule arbejdet.

De kan ikke sådan manipulere med at 'nu får vi lige en tilsynsførende med ud på et nemt besøg, hvor der f.eks. ikke er nogle tunge løft' (Tilsynsførende, transport)

Til gengæld oplever de, at de får fortalt, hvordan tingene fungerer fremfor at opleve dem. Det gælder særligt taxabranche, hvor situationer med aggressive kunder og tunge løft ikke sker mens der tales med den tilsynsførende

Den er svær i forhold til taxachauffører, fordi du aldrig rigtig lige kan fange dem i at løfte en cykel eller løfte en kuffert, eller have en aggressiv kunde, Der bliver det mere generelt. (Tilsynsførende, transport)

Arbejdstilsynets egne data viser, at langt flere første besøg foregik på et arbejdssted fremfor på virksomhedens hjemmeadresse. Der er dog kun tale om, at 7 pct. af Arbejdstilsynets første besøg finder sted på et arbejdssted i 2016, hvilket dog er en stigning fra 2015, hvor 0,5 pct. af første besøg foregik på et arbejdssted.

Det generelle billede er, at RT-MSA har formået at få tilsynet med virksomhederne til i højere grad at starte på et midlertidigt og skiftende arbejdssted. Dette er dog ikke nødvendigvis ensbetydende med, at den tilsynsførende kommer ud og ser det relevante arbejde, da nogle arbejdsgivere spekulerer i, at den tilsynsførende bliver sendt til et sted, hvor arbejdsgiveren er sikker på, at arbejdsstedet er i orden.

5.2 Tilsyn

I kvalitetsproceduren for RT-MSA står der, at den tilsynsførende selv kan vurdere, hvor tilsynet skal starte. Interviewene med de tilsynsførende giver dog et indtryk af, at det i praksis bliver tolket som, at RT-MSA som udgangspunkt skal starte på det midlertidige og skiftende arbejdssted. Der er dog flere, på tværs af brancherne, der fortæller, at det er forskelligt, hvor de starter tilsynet. Nogle forsøger primært at starte på det midlertidige arbejdssted, mens andre starter cirka halvdelen af deres besøg på hjemmeadressen. Der er både fordele og ulemper ved at starte de forskellige steder. Særligt de tilsynsførende i bygge- og anlæg har sat ord på hvilke fordele, der er ved at starte tilsynet de forskellige steder. Når man starter på hjemmeadressen er det muligt at

danne sig et helhedsindtryk af virksomheden og få en fornemmelse af, om det er et sted, der virker til at have styr på tingene eller ej.

Så jeg vil rigtig gerne hjem og se, hvad er det egentlig, de kommer fra. For bare det, at jeg træder ind ad døren og ser, hvordan deres faciliteter ser ud; hvad er det for nogle biler, de kører i? Er der pænt og rent? Hvordan bliver man taget imod? Det siger rigtig meget om sådan en virksomhed. Jeg synes, det er en god indgangsvinkel at sidde og kigge i deres APV'er og kigge i deres sikkerhedsmapper og sådan noget og høre lidt om, hvordan de planlægger tingene og så komme ud bagefter og så se virkeligheden, og så have det med i baghovedet: "Hvad ved vi, de har arbejdet med, og hvad ved vi, de ikke har arbejdet med?" og så kigge ude på arbejdsstedet., fordi andre gange, så kommer man ud og kigger ude på en byggeplads og så har man måske ikke helt fokus på de ting, hvor de måske i virkeligheden har nogle udfordringer, og de udfordringer kan man sagtens se, når man besøger dem på hjemmeadressen..
(Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

En del af de tilsynsførende fortæller, at hvis de har en idé om, at der foregår noget produktion på virksomhedens hjemmeadresse, eksempelvis på et værksted eller et lager, så starter de ofte tilsynet på hjemmeadressen i stedet for arbejdsstedet.

Når vi starter på hjemmeadressen, så er det typisk fordi man i forberedelsen af besøget kan se, at virksomheden har en størrelse der gør, at de rent faktisk har noget produktion derhjemme også. Det kan være vinduer eller skabe, døre og alle mulige ting og sager. Så giver det jo god mening at starte derhjemme. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Omvendt kan en start på det midlertidige arbejdssted give et bedre indtryk af de konkrete arbejdsopgaver, der kan gøre det nemmere at have en dialog om konkrete arbejdsmiljøudfordringer i forhold til deres overordnede arbejdsmiljø. En tilsynsførende fortæller om fordelene ved at starte på arbejdsstedet:

...det giver også det, at er der nogle ting vi konstaterer på arbejdsstedet, så når man sætter sig hjem på kontoret med en mester eller en projektleder eller hvad det nu måtte være, så kan man med udgangspunkt i det man har konstateret derude sidde derhjemme og snakke om ergonomi, ulykkesrisiko eller hvad det nu måtte være ud fra den konkrete situation og tage udgangspunkt i det. Så kan de ikke sidde og krybe uden om og sige, at der ikke er noget problem her. Hvis man har konstateret noget, så er risikoen til stede, og så er det måske lidt mere nærværende for dem. Det synes jeg giver god mening. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Tilsynsførende, der kører i rengørings- og transportbrancherne har nogle andre udfordringer i tilsynet end de tilsynsførende, der kører i bygge- og anlægsbranchen. I rengøringsbranchen er det svært for den tilsynsførende at komme på arbejdsstedet uden at have lavet en fast aftale først. Dette skyldes at rengøringsarbejdet ofte foregår på skæve tidspunkter og i aflåste lokaler, eksempelvis på et kontor eller på en skole.

Derudover er personalet meget selvstændige, idet de ofte selv kan planlægge deres arbejdstider inden for et bredt tidsrum, eksempelvis et kontor, der skal være rengjort mellem, at medarbejderne er gået hjem, og at de møder igen næste dag.

... men det jeg hører er f.eks.: ”jamen mine medarbejdere i kontorrensningen, de kan starte klokken 16 om eftermiddagen og de skal sådan set bare være færdige næste morgen eller til midnat.” Og så ved virksomheden faktisk ikke om de starter klokken 16 eller de først kommer klokken 20 den dag. (Tilsynsførende, rengøring)

Men de er selvtilrettelæggende på den måde, at ”Vi kommer, når de går hjem”, altså når kontoret lukker. Det er fra klokken 18 og så kan de sådan set gøre rent indtil de møder ind klokken 7 næste morgen. Og nogle gange kommer vi klokken 22, nogle gange kommer vi klokken 03. Det er virkelig forskelligt. Det er som det lige passer ind i deres plan den dag. Medarbejderne er jo meget selvkørende, når de tager ud og gør rent på kontorer og produktionssteder. (Tilsynsførende, rengøring)

I transportbranchen er det ligeledes svært at føre tilsyn med arbejdsstedet uden at lave faste aftaler. Ved rutebusser er det dog muligt for den tilsynsførende at bruge busplanerne til at planlægge et uanmeldt besøg. Ved transport af gods er det svært at komme uanmeldt, da en stor del af arbejde foregår på vejene og det er ofte svært for vognmændene at oplyse, hvornår en chauffør vil være et bestemt sted. Derudover opholder chaufførerne sig sjældent det samme sted i lang tid, ofte kun den tid det tager at få læsset varer af eller på bilen. For de små vognmænd kan det også være en udfordring at oplyse om, hvor bilerne befinder sig henne i den efterfølgende periode. Ofte ved vognmanden først dagen før, hvilke ruter der køres den efterfølgende dag, selvom der også er enkelte faste ruter.

I rengøring- og transportbrancherne ender det ofte med, at der bliver lavet en konkret aftale med virksomheden, således at virksomheden kender tidspunkt og sted for besøget. Uden at lave et konkrete aftaler vil det være nærmest umuligt at føre tilsyn med det reelle arbejde i disse brancher.

5.3 Reaktioner

På tværs af brancherne fortæller de tilsynsførende, at de oplever, at der enten bliver givet færre reaktioner eller, at niveauet er det samme som tidligere. Arbejdstilsynets reaktionsdata bruges i det følgende til at undersøge, om der bliver givet flere eller færre reaktioner efter indførelsen af RT-MSA, samt om der er forskel på de relevante arbejdsmiljøproblemer i de enkelte brancher. Tabel 3 viser fordelingen af reaktioner, afgørelser og vejledninger for henholdsvis 2015 og 2016.

Tabel 3: Gennemsnitligt antal reaktioner, afgørelser og vejledninger per besøgt virksomhed i 2015 og 2016

	2015	2016
Antal reaktioner	0,47 (0,43-0,51)	0,56 (0,52-0,59)
Antal afgørelser	0,35 (0,32-0,38)	0,37 (0,34-0,40)
Antal vejledninger	0,12 (0,10-0,14)	0,19 (0,17-0,21)

Kilde: Arbejdstilsynet

De tilsynsførendes fornemmelse af, at der bliver givet det samme antal reaktioner genfindes ikke i Arbejdstilsynets reaktionsdata. Når der ses på det gennemsnitlige antal reaktioner per virksomhed bliver der givet flere reaktioner i 2016 end i 2015. Der er ikke en signifikant forskel på det gennemsnitlige antal afgørelser, mens der er en signifikant forskel på det gennemsnitlige antal vejledninger.

Antallet af reaktioner kan påvirkes af forskellige faktorer, herunder blandt andet branche. Når formålet med RT-MSA er, at virksomhederne skal besøges der, hvor arbejdet bliver udført, må der også være en forventning om, at der oftere reageres på de arbejdsmiljøproblemer, der er relevante for virksomhedernes arbejde. De tilsynsførendes oplevelse er, at det er den samme type reaktioner, der bliver givet nu som tidligere.

Inden for bygge- og anlægsbranchen er det muligt at sammenligne det gennemsnitlige antal reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer, ulykkesreaktioner og reaktioner om kemi, vist i tabel 4. Der bliver i branchen givet meget få reaktioner inden for områderne støj, vibrationer og hudlidelser, hvorfor der ikke laves en analyse af udviklingen blandt disse.

Tabel 4: Gennemsnitligt antal reaktioner per besøgt virksomheder i bygge- og anlægsbranchen

	2015	2016
Formelle arbejdsmiljøproblemer	0,24 (0,22-0,27)	0,26 (0,23-0,28)
Ulykkesrisici	0,09 (0,07-0,10)	0,12 (0,10-0,13)
Kemi, støv og biologi	0,04 (0,03-0,05)	0,04 (0,03-0,05)

Kilde: Arbejdstilsynet

Tabel 4 viser, at der ikke er en signifikant forskel på det gennemsnitlige antal reaktioner på arbejdsmiljøproblemerne inden for ulykkesrisici og kemi, støv og biologi i bygge- og anlægsbranchen. Der findes ligeledes ikke en signifikant forskel på reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer.

Inden for rengøringsbranchen er det muligt at sammenligne det gennemsnitlige antal reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer, ulykkesreaktioner og reaktioner om kemi, vist i tabel 5. Der bliver i branchen givet meget få reaktioner inden for området hudlidelser, hvorfor der ikke laves en analyse af udviklingen i reaktioner inden for området.

Tabel 5: Gennemsnitligt antal reaktioner per besøgt virksomheder i rengøringsbranchen

	2015	2016
Formelle arbejdsmiljøproblemer	0,31 (0,24-0,39)	0,39 (0,31-0,46)
Ulykkesrisici	0,11 (0,06-0,16)	0,09 (0,05-0,13)
Kemi, støv og biologi	0,03 (0,01-0,06)	0,08 (0,05-0,11)

Kilde: Arbejdstilsynet

Tabel 5 viser, at der ikke er en signifikant forskel på det gennemsnitlige antal reaktioner på arbejdsmiljøproblemerne inden for ulykkesrisici og kemi, støv og biologi i rengøringsbranchen. Der findes ligeledes ikke en signifikant forskel på reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer.

Inden for transportbranchen er transport af gods og transport af passagerer slået sammen for at sikre et tilstrækkelig stort datagrundlag. Da transport af passagerer er en del af URT kan der ikke sammenlignes inden for ergonomi og psykisk arbejdsmiljø. Derfor er det i transportbranchen kun formelle arbejdsmiljøproblemer og ulykkesrisici, der kan undersøges, idet de øvrige arbejdsmiljøproblemer, der er relevant for branchen, ikke har tilstrækkelige observationer og variation til, at en udvikling kan analyseres. Tabel 6 viser, at der ikke findes en signifikant forskel i det gennemsnitlige antal reaktioner om ulykkesrisici eller reaktioner om formelle arbejdsmiljøproblemer i transportbranchen.

Tabel 6: Gennemsnitligt antal reaktioner per besøgt virksomheder i transportbranchen

	2015	2016
Formelle arbejdsmiljøproblemer	0,23 (0,18-0,29)	0,23 (0,18-0,28)
Ulykkesrisici	0,09 (0,05-0,13)	0,09 (0,06-0,13)

Kilde: Arbejdstilsynet

Arbejdstilsynets reaktionsdata viser, at der ikke bliver givet flere afgørelser på RT-MSA i forhold til almindeligt RT, men der bliver derimod givet flere vejledninger per virksomhed. Når der ses på de enkelte brancher og de brancherelevante arbejdsmiljøproblemer kan der findes en signifikant forskel i, hvor mange reaktioner, der bliver givet inden for de enkelte arbejdsmiljøproblemer.

6. Tidsforbrug og forgæves besøg

En af forventningerne til MSA-RT har været, at det ville være med til at mindske antallet af forsøgt besøgt, dvs. situationer hvor den tilsynsførende kører ud til en virksomhed og derefter finde ud af, at virksomheden ikke kan besøges. Derudover skal de tilsynsførendes tidsforbrug på tilsynene også belyses, jf. det tredje evalueringsspørgsmål, der blev præsenteret i kapitel 4.

6.1 Tidsforbrug

Tidsforbruget måles som den tid, der bruges på virksomheden, også kaldet virksomhedstimer. Det er ikke muligt at regne på den tid, der bliver brugt på forberedelse af tilsynsbesøgene samt kørsel, da disse oplysninger ikke kan kobles til et konkret besøg. Tidsforbruget er en af de ting, der bliver påvirket af URT, der foregår i bygge- og anlægsbranchen, rengøringsbranchen samt i transport af passagerer. Da

URT i sig selv inkluderer et ekstra besøg betyder det også, og der vil blive brugt ekstra tid på besøget, end der ville være blevet ellers. Tabel 7 viser det gennemsnitlige antal timer, der er blevet brugt på virksomhederne i 2015 henholdsvis 2016.

Tabel 7: Samlet tid brugt per virksomhed i 2015 og 2016

	2015	2016
Bygge- og anlæg	2,83 (2,74-2,91)	3,44 (3,32-3,56)
Rengøring	3,35 (3,00-3,70)	4,43 (3,96-4,89)
Transport af gods	2,90 (2,61-3,19)	3,02 (2,68-3,37)
Transport af passagerer	2,72 (2,22-3,21)	6,88 (5,55-8,22)

Note: Tiden på virksomhederne er inklusiv besøg, der har status som forsøgt besøgt

Note: I forbindelse med det indledende forsøg i juli-september 2015 blev den tid, der blev brugt på at ringe til store virksomheder, registreret som virksomhedstid. I 2016 bliver tiden registreret på en måde, der ikke kan knyttes til et besøg, og kan derfor ikke medregnes i virksomhedstiden.

Kilde: Arbejdstilsynet

Tabel 7 viser, at der bliver brugt signifikant flere timer per virksomhed i URT-brancherne. I transport af gods er der ikke sket en signifikant ændring i tidsforbruget på virksomhedsniveau. Da tidsforbruget kan være påvirket af andre ting, som eksempelvis antallet af besøg på en virksomhed, er det meningsfuldt at se på antal timer per besøg. Tabel 8 viser det antal timer, der er blevet brugt per besøg i 2015 henholdsvis 2016. For transport af gods er der fortsat ingen signifikant ændring i virksomhedstimerne, når det undersøges for de enkelte besøg.

Tabel 8: Gennemsnitligt antal timer brugt per besøg fordelt på branche og år

	2015	2016
Bygge- og anlæg	1,92 (1,87-1,97)	1,87 (1,82-1,92)
Rengøring	2,35 (2,14-2,57)	2,91 (2,70-3,13)
Transport af gods	2,25 (2,07-2,43)	2,09 (1,93-2,25)
Transport af passagerer	2,14 (1,83-2,44)	4,38 (3,75-5,00)

Note: Tiden på virksomhederne er inklusiv besøg, der har status som forsøgt besøgt

Note: I forbindelse med det indledende forsøg i juli-september 2015 blev den tid, der blev brugt på at ringe til store virksomheder, registreret som virksomhedstid. I 2016 bliver tiden registreret på en måde, der ikke kan knyttes til et besøg, og kan derfor ikke medregnes i virksomhedstiden.

Kilde: Arbejdstilsynet

I interviewene er de tilsynsførende blevet spurgt til den tid, de bruger på at ringe til virksomhederne. Overordnet set bliver der fra de tilsynsførende peget på, at det at ringe til virksomhederne er noget, der tager tid, alt fra et kvarter til en time. Nogle gange kan der være udfordringer med at finde et nummer til virksomhederne og nogle gange kræver det flere opkald frem og tilbage mellem den tilsynsførende og virksomheden. Flere tilsynsførende peger dog også på, at det at ringe til virksomheden først er en hjælp til forberedelsen, da man derved har fået et bedre overblik over virksomhedens opgaver. Der bliver også peget på, at det at have haft kontakt til virksomheden kan forhindre en i at køre forgæves til en virksomhed.

Det er svært at give et billede af, hvordan RT-MSA påvirker tidsforbruget i brancherne, da alle brancher udover transport af gods ligeledes er påvirket af URT. I transport af gods har RT-MSA ikke betydet en signifikant ændring i virksomhedstiden.

6.2 Forsøgt besøgt

Når der ses på hvor mange timer, der bliver brugt på de enkelte besøg og de enkelte virksomheder er det også vigtig at se på, hvor mange besøg, der rent faktisk bliver udført. Tidsestimaterne indeholder både den tid, der bliver brugt på de udførte besøg og den tid, der bliver brugt på besøg, der er forsøgt besøgt. En af tankerne bag RT-MSA var også, at det at ringe til virksomhederne ville mindske antallet af forsøgt besøgt, da man ikke længere kørte forgæves til en virksomhed, hvor der ikke befandt sig nogen på hjemmeadressen.

Når Arbejdstilsynet gennemfører et besøg med en virksomhed, kan besøget blive afsluttet på første besøg. Hvis besøget ikke afsluttes på første besøg, bliver der gennemført et DART (Del af RT). Antallet af forsøgt besøgt bliver belyst både på den samlede gruppe af besøg og på de første besøg, uanset om der er DART tilknyttet. I forbindelse med RT-MSA er der blevet oprettet en yderligere statuskategori ud over 'Udført' og 'Forsøgt besøgt'. Den nye kategori 'Ringet' bruges, når virksomheden har oplyst midlertidige og skiftende arbejdssteder, hvor tilsynet kan begynde. Det midlertidige og skiftende arbejdssted bliver derefter oprettet som et DART, mens det oprindelige besøg, der er knyttet til produktionsenhedens hjemmeadresse får statussen 'Ringet'. Hvis der efterfølgende køres til virksomhedens hjemmeadresse oprettes det ligeledes som DART. Udover den nye statuskategori, som kun tilsynssupporterne kan bruge, er der oprettet en ekstra forklaring på, hvorfor et besøg er forsøgt besøgt til brug for de tilsynsførende. Kategorien 'Administrativt behandlet' bruges af den tilsynsførende når der har været kontakt med virksomheden, og der ikke føres tilsyn med virksomhedens hjemmeadresse overhovedet eller samme dag, men besøget starter på et midlertidigt arbejdssted.

I interviewene med de tilsynsførende, er der blevet spurgt ind til deres vurdering af, om de har flere eller færre forsøgt besøgt. På tværs af alle brancherne er oplevelsen, at der opleves færre forgæves besøg. Enkelte tilsynsførende i bygge- og anlægsbranchen nævner dog, at de oplever, at komme ud til tomme byggepladser, selvom virksomheden har oplyst, at de har arbejde på pladsen i den kommende tid.

... så kører jeg derhen og fordi det er bygge- og anlæg, så er det dynamisk hele tiden. Der kan godt være flyttet fem mand derfra. Så kan jeg godt komme ned på en byggeplads hvor der ingen er, og det giver i hvert fald en masse tomme kilometer. (Tilsynsførende, bygge- og anlæg)

Til trods for, at de tilsynsførende på tværs af alle brancher oplever, at de har færre forsøgt besøgt, giver Arbejdstilsynets registre et andet billede for tre af de fire brancher. Tabel 9 viser andelen af forsøgt besøgt fordelt på branche og år for alle besøg, uanset om det er første besøg eller efterfølgende DART.

Tabel 9: Andel forsøgt besøgt for alle besøg fordelt på brancher og år

	2015	2016
Bygge- og anlæg	0,22 (0,21-0,24)	0,28 (0,26-0,29)
Rengøring	0,21 (0,17-0,25)	0,20 (0,17-0,23)
Transport af gods	0,20 (0,16-0,24)	0,27 (0,23-0,30)
Transport af passagerer	0,25 (0,18-0,32)	0,09 (0,04-0,14)

Kilde: Arbejdstilsynet

Inden for bygge- og anlægsbranchen er der en signifikant stigning i andelen af forsøgt besøgt i 2016 i forhold til 2015. Hvor det i 2015 var 22 pct. af besøgene, der havde status forsøgt besøgt, var det i 2016 steget til 28 pct. Inden for brancherne rengøring og transport af gods er der ikke en signifikant ændring i andelen af forsøgt besøgt. I branchen transport af passagerer er der sket et signifikant fald i andelen af forsøgt besøgt. I 2015 blev 25 pct. af besøgene registreret som forsøgt besøgt mens det i 2016 var 9 pct., der blev registreret som forsøgt besøgt. Tabel 10 viser andelen af forsøgt besøgt for første-besøget, uanset om der har været tilknyttet efterfølgende besøg.

Tabel 10: Andel forsøgt besøgt for første besøg fordelt på branche og år

	2015	2016
Bygge- og anlæg	0,28 (0,26-0,30)	0,49 (0,47-0,52)
Rengøring	0,27 (0,21-0,32)	0,35 (0,30-0,40)
Transport af gods	0,23 (0,18-0,28)	0,34 (0,29-0,39)
Transport af passagerer	0,28 (0,19-0,37)	0,14 (0,05-0,23)

Kilde: Arbejdstilsynet

Tabel 10 viser, at der for bygge- og anlægsbranchen er en signifikant stigning i antallet af forsøgt besøgt, og hvor 48 pct. af førstebesøgene i 2016 er registreret som forsøgt besøgt mens det var 28 pct. i 2015. For rengøringsbranchen findes der ingen signifikant forskel. For branchen transport af gods er der en signifikant stigning i andelen af første besøg, der registreres som forsøgt besøgt, fra 23 pct. i 2015 til 34 pct. i 2016. For transport af passagerer findes der ingen signifikante ændringer, dog er andelen faldende.

En stor del af de besøg i bygge- og anlægsbranchen, der registreres som forsøgt besøgt har status 'Administrativt behandlet'. Som beskrevet ovenfor er det en kategori, den tilsynsførende bruger, når de efter at have kontaktet virksomheden beslutter at starte besøget på et midlertidigt arbejdssted. I 2016 blev 30 pct. af besøgene registreret som 'Administrativt behandlet'. Fjernes de administrativt behandlede forsøgt besøgt ændres der dog ikke på at der i to ud af fire brancher bliver registreret en signifikant større andel første besøg som forsøgt besøgt. Kigger man på de resterende årsager til, at et besøg er registreret som forsøgt besøgt viser det sig, at der inden for kategorien er sket en stor stigning, hvor det i 2015 var 10 pct. af forsøgt besøgt, der skyldtes at virksomheden ikke havde ansatte var dette i 2016 steget til 23 pct.. Inden for bygge- og anlægsbranchen, hvor den største stigning af forsøgt besøgt findes, er brugen af begrundelsen 'Ingen ansatte' steget fra 11 pct. i 2015 til 27 pct. i 2016.

På trods af de tilsynsførendes umiddelbare fornemmelse af, at antallet af forsøgt besøgt er faldet viser Arbejdstilsynets tilsynsdata et andet billede. Den eneste branche, hvor

andelen af forsøgt besøgt er faldet er i transport af passagerer. I bygge- og anlæg samt transport af gods er der derimod sket en stigning i andelen af forsøgt besøgt, selv når de administrativt behandlede fjernes.

7. Supportfunktioner

Det følgende vil besvare det fjerde evalueringsspørgsmål, om hvilken betydning RT-MSA har for tilsynssupportens tidsforbrug samt det femte evalueringsspørgsmål om hvordan RT-MSA opleves i tilsynssupportens daglige arbejde. Disse spørgsmål vil også inkludere den tilsynsførendes oplevelse af supportfunktionen.

Første del af afsnittet beskriver det almindelige samarbejde mellem de tilsynsførende og tilsynssupporterne, mens anden del beskriver tidsforbruget i arbejdet med RT-MSA.

I forbindelse med evalueringen er der som nævnt også blevet interviewet seks tilsynssupportere om deres oplevelse af netop disse ting, samt deres oplevelse af det tidsforbrug de har i relation til deres arbejde med MSA-tilsynet. Ligeledes er de tilsynsførende også blevet interviewet om deres oplevelse af supportfunktionen og det billede, der tegner sig afviger i nogen udstrækning fra, hvad hensigten og proceduren tilsigter.

De tilsynsførende er tilknyttet supportfunktionen, der understøtter tilsynsarbejdet på forskellig vis. I relation til RT-MSA er det procedure, at tilsynssupporteren kontakter virksomheder, der har 10 eller flere ansatte i bygge- og anlæg og rengøring. Virksomheder af denne størrelse har som regel en arbejdsplads på deres hjemmeadresse og hensigten er derfor, at supporteren ringer og laver aftaler om tilsynsbesøg på vegne af den tilsynsførende, som så får besøget booket i sin kalender. Den tilsynsførende kan derfor undlade at bruge tid på planlægningsdelen af tilsynsbesøget og i stedet køre direkte ud på arbejdsstedet eller hjemmeadressen. Supporteren støtter også den tilsynsførende med at oprette sager, mens den tilsynsførende er ude i marken, finde nye besøg i nærheden og andre ting som er vanskelige at gøre, når man ikke er på kontoret.

Fælles for både de tilsynsførende og tilsynssupporterne er, at de oplever, at deres samarbejde fungerer fint. Der er en god kollegaånd og man er interesserede i at hjælpe hinanden.

7.1 Tidsforbrug

Både blandt de tilsynsførende og tilsynssupporterne er der delte meninger om, hvorvidt det er tidsbesparende, at supporterne ringer på forhånd og laver aftaler. Nogle tilsynsførende og supportere synes, at det er en fin ordning, mens andre finder, at det er dobbeltarbejde. En del af de tilsynsførende ville foretrække, at de selv ringede og lavede aftaler med virksomheden og dette gælder tilsynsførende i alle fire tilsynsgrupper. Nogle af de problemer, der bliver peget på ved, at supporteren ringer, er beskrevet i de følgende punkter. Punkterne beskriver de forskellige oplevelser som de forskellige interviewede gav udtryk for, og skal ikke nødvendigvis forstås som problemer alle oplever, men det vurderes, at der ikke er tale om enkeltstående oplevelser:

- Aftalen skal rykkes, og så er det nemmest, at den tilsynsførende selv gør det

- Aftalen med virksomheden er ikke fulgt op med fyldestgørende information, og den tilsynsførende må ringe og følge op
- Den tilsynsførende kan bedre vurdere relevansen af de arbejdssteder virksomheden har på et givent tidspunkt og dermed bedre vælge dem ud til tilsyn
- Aftalen med virksomheden bliver lavet for lang tid i forvejen, og når den tilsynsførende dukker op på arbejdsstedet, er virksomheden der ikke længere
- Det er lettere at komme på besøg, når man selv har lavet aftalen og har haft den indledende samtale med ejeren
- I rengøringsbranchen arbejder folk på skæve tidspunkter, og supporteren kan ikke automatisk lave aftaler for den tilsynsførende udenfor normal arbejdstid
- I transportbranchen kan supporteren ikke lave en aftale med en kørende medarbejder, da han kun er på et arbejdssted i meget kort tid ad gangen

Enkelte supportere peger også på tilsvarende ting. Både de tilsynsførende og supporterne, der påpeger disse ting, er enige om, at disse forhold giver anledning til et stort og unødvendigt dobbeltarbejde, der naturligvis opfattes som tidsspilde.

Supporterne peger også på, at de bruger meget tid på at ringe rundt, da de tilgængelige telefonnumre ikke altid virker, og de derfor skal finde numrene på anden vis, enten på Google, Krak, Facebook el.lign.

Et andet aspekt ved tidsforbruget i supporten er it-systemerne. De dele af it-systemet, der fungerer, fungerer overordnet set udmærket. Det, der særligt bemærkes, er de tilfælde, hvor sager falder udenfor systemerne eller hvor forskellige systemer ikke taler sammen. Supporterne beskriver nogle it-problemer, som ganske vist optræder mere generelt, men som også influerer på supportarbejdet med RT-MSA. I forhold til it-systemerne bemærkes følgende:

- Overførelse af et besøg fra et TC til et andet TC er tidskrævende, fordi det skal håndteres manuelt og involverer chefbeslutninger
- Afsluttede besøg dukker ind i mellem op igen som nye besøg, der så bliver kontaktet unødigt
- Virksomhedsdata er utilstrækkelige, f.eks. hvad angår telefonnummer og hvad de arbejder med
- Omstændeligt at oprette midlertidige arbejdssteder med en anden adresse end produktionsenheden
- Mere udspecificerede kommentarfelder med oplysninger til den tilsynsførende om besøget end det enkelte kommentarfelt der er nu
- Systemerne genererer ”tomme besøg” ved opringning som efterfølgende skal slettes manuelt

Det generelle billede blandt supporterne er, at der er en del it-vanskeligheder, der burde kunne justeres, så arbejdet kunne glide bedre. De finder imidlertid løsninger, der fungerer, men som rummer muligheder for at lave fejl, fordi de afhænger af en notesblok og den enkelte supporters hukommelse og egen måde at håndtere udfordringerne på.

Samlet set beskriver supporten nogle problemer i almindelighed, når det gælder it og både de tilsynsførende og supporterne peger på nogle problemer, når det specifikt

handler om at følge proceduren for at planlægge og booke besøg på vegne af de tilsynsførende.

8. Virksomhedernes oplevelse

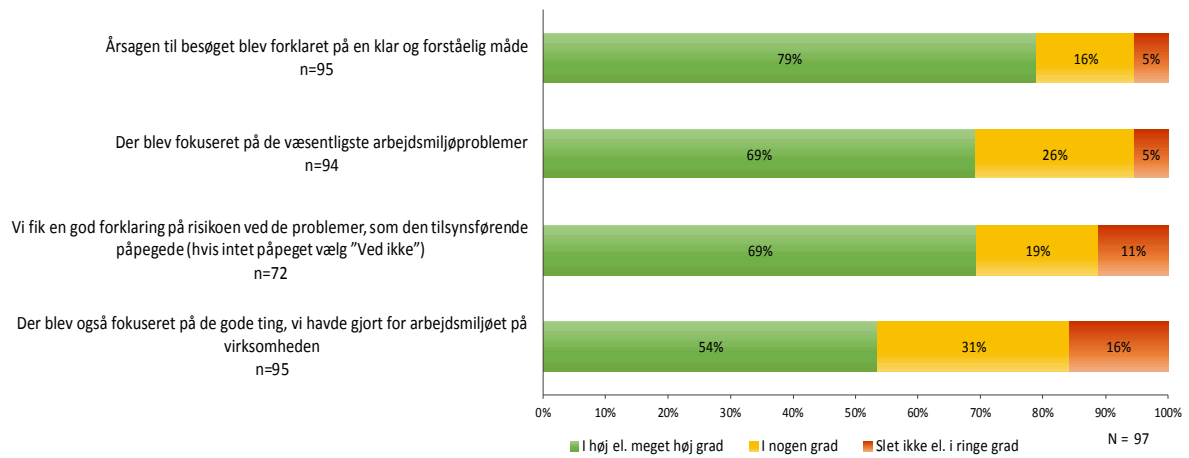
Det sjette evalueringsspørgsmål, der blev præsenteret i kapitel 3 går på virksomhedernes vurderer udbyttet af Arbejdstilsynets besøg. Virksomhederne har modtaget et spørgeskema som led i Arbejdstilsynet Brugerundersøgelse, og der er blevet lavet en specialrapport til denne evaluering. Udover virksomhedernes udbytte er virksomhederne også blevet spurgt om den telefoniske kontakt, muligheden for at oplyse midlertidige og skiftende arbejdssteder og startstedet for tilsynet. Datagrundlaget er beskrevet nærmere i afsnit 4.3.

På spørgsmålet om hvorvidt virksomheden inden besøget blev ringet op af en medarbejder fra Arbejdstilsynet har 53 pct. svaret nej. Kun 29 pct. af virksomhederne har svaret ja til, at de blev ringet op inden besøget. De resterende 18 pct. har svaret "Ved ikke". Forskellen på virksomhedernes oplevelse og den oplevelse, der er fra Arbejdstilsynets medarbejdere kan skyldes, at det ikke nødvendigvis er den person, som har modtaget opkaldet, der har besvaret spørgeskemaet. Langt størstedelen (88 pct.) af de virksomheder, der kan huske de har haft telefonisk kontakt med Arbejdstilsynet inden besøget har haft mulighed for at oplyse om midlertidige og skiftende arbejdssteder for den kommende periode.

Ved spørgsmålet om, hvor tilsynet er startet, svarer 79 pct. af virksomhederne, at besøget er startet på værkstedet, kontoret eller hjemmeadressen. Kun 19 pct. svarer, at tilsynet er startet på byggepladsen eller det midlertidige arbejdssted. De resterende 2 pct. ved ikke, hvor tilsynet er startet. Da der i Brugerundersøgelsen ikke er foretaget en før-måling inden RT-MSA gik i gang, er det ikke muligt her at se, om der er sket en udvikling. Dog melder de tilsynsførende også om, at de gerne starter på hjemmevirksomheden, hvis det enten er en stor virksomhed eller de har en formodning om, at der foregår produktion på hjemmeadressen.

Brugerundersøgelsens faste batteri af spørgsmål omkring oplevelse og udbytte af tilsynsbesøget er blevet afrapporteret for MSA-brancherne og sammenlignes med resultaterne for de samme brancher i den samlede Brugerundersøgelse fra 2015. Figur 1 viser resultaterne af de fire spørgsmål, der går på virksomhedens oplevelse af tilsynsbesøget fra Arbejdstilsynet.

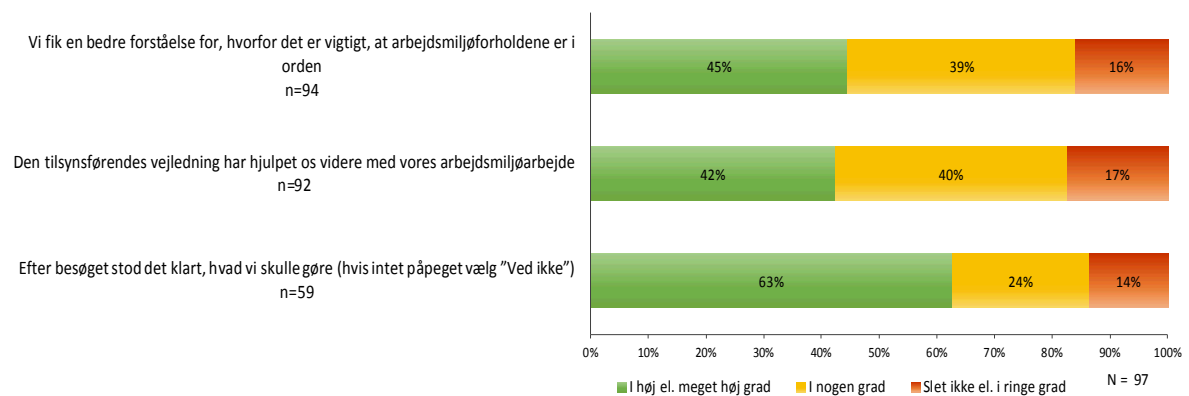
Figur 1: Oplevelse af Arbejdstilsynets tilsynsbesøg

Kilde: Arbejdstilsynets Brugerundersøgelse gennemført af CapaHouse

Figuren viser, MSA-branchernes vurdering af deres oplevelse af Arbejdstilsynets besøg. Sammenlignes resultaterne med resultaterne for den samlede Brugerundersøgelse i 2015 for MSA-brancherne viser det, at MSA-brancherne i specialrapport i signifikant mindre grad svarer "I høj el. meget høj grad" til spørgsmålene om årsagen til besøget blev forklaret på en klar og forståelig måde og om der også blev fokuseret på de gode ting, virksomheden har gjort for arbejdsmiljøet. På de to øvrige spørgsmål er der ikke en signifikant ændring i forhold til Brugerundersøgelsen i 2015.

Figur 2: Udbytte af Arbejdstilsynets tilsynsbesøg

Kilde: Arbejdstilsynets Brugerundersøgelse gennemført af CapaHouse

Figur 2 viser resultaterne af de tre spørgsmål, der handler om virksomhedens udbytte af Arbejdstilsynets besøg. På spørgsmålene om, hvorvidt virksomheden har fået en bedre forståelse for vigtigheden af, at arbejdsmiljøforholdene er i orden ligger MSA-brancherne signifikant lavere på andelen af "I høj el. meget høj grad" end i 2015. På de to øvrige spørgsmål er der ikke en signifikant ændring i forhold til resultaterne for 2015.

Virksomhedernes oplevelse af det nye RT-MSA viser, at det fortsat er størstedelen af tilsynene, der starter på virksomhedens hjemmeadresse. Derudover er der visse dele af oplevelsen og udbyttet af Arbejdstilsynets besøg, der vurderes mindre positivt end for de samme brancher i Brugerundersøgelsen 2015.

9. Drømmetilsyn

I interviewene med de tilsynsførende er de blevet spurgt om, hvordan tilsyn med deres branche så ud, hvis de fik muligheden for at udforme tilsynsformen på baggrund af de erfaringer, de har med at føre tilsyn i brancherne.

9.1 Bygge- og anlægsbranchen

I bygge- og anlægsbranchen er der et generelt ønske om at komme mere ud på byggepladserne og se på alle de virksomheder, der går på byggepladsen. Flere af de tilsynsførende nævner, at de gerne vil have flere bygge- og anlægsaktioner. Antallet af bygge- og anlægsaktioner er faldet fra otte aktioner i 2015 til to aktioner i 2016. Arbejdstilsynets direktion har besluttet, at der i 2017 skal gennemføres tre bygge- og anlægsaktioner. Enkelte påpeger dog også, at der er små bygge- og anlægsvirksomheder, man ikke kommer i kontakt med på bygge- og anlægsaktionerne, og der derfor stadig vil være behov for, at disse virksomheder kan blive udtaget til at få besøg. Overfor disse virksomheder har den nuværende form for RT-MSA et godt potentiale.

Andre tilsynsførende peger på, at man kunne bruge byggepladsanmeldelser mere aktivt end man gør i dag. Bygherrer har ansvaret for, at en byggeplads bliver anmeldt til Arbejdstilsynet hvis arbejdet på pladsen varer over 30 arbejdsdage, og der er mindst 20 ansatte samtidig eller, at den formodede arbejdsmængde overstiger 500 mandedage. En tilsynsførende foreslår, at man kan tage udgangspunkt i byggepladserne og på baggrund af, hvad man finder der, udtage virksomheder til et egentlig RT, hvor hele virksomhedens arbejdsmiljøarbejde bliver kigget igennem.

En generel tilbagemelding fra de tilsynsførende i bygge- og anlægsbranchen er, at de ønsker sig færre bindinger i deres kalender og bedre mulighed for at stoppe op og reagere på de ting, de ser på deres vej.

9.2 Rengøringsbranchen

I rengøringsbranchen udtrykker de tilsynsførende et behov for, at de kan lave konkrete aftaler med virksomhederne om, hvornår besøget på det midlertidige arbejdssted vil finde sted. De tilsynsførende efterspørger altså muligheden for at lave konkrete aftaler i branchen. Deres ønske peger ikke mod at lave anmeldte tilsyn i den form, der laves forsøg med i forbindelse med initiativ 10 i ”En styrket arbejdsmiljøindsats – alle har ret til et sikkert og sundt arbejdsmiljø”, men at bestemmelsen i kvalitetsproceduren for RT-MSA om, at besøget fortsat skal være uanmeldt fjernes. Dermed får den tilsynsførende mulighed for at ringe til virksomheden inden besøget og forhøre sig om mulige arbejdssteder, og på baggrund af de informationer, de får fra virksomheden, udvælge det sted, der lyder mest interessant i en arbejdsmiljømæssig sammenhæng. Herefter kan den tilsynsførende lave en konkret aftale med virksomheden om, hvornår arbejdsstedet besøges. Som tidligere beskrevet er det ofte en nødvendighed i rengøringsbranchen, at der kan laves konkrete aftaler med virksomheden, da den

tilsynsførende ellers ikke har mulighed for at vide, hvornår der bliver gjort rent og dermed komme ind på arbejdsstedet.

9.3 Transportbranchen

I transportbranchen er der ligeledes et ønske om at kunne lave konkrete aftaler om besøg. Som med rengøringsbranchen bunder dette ønske også i, at det er næsten umuligt at gennemføre besøg på et midlertidigt og skiftende arbejdssted uden der er lavet en forudgående aftale. Udover muligheden for at lave konkrete aftaler nævner et par af de tilsynsførende muligheden for at lave aktioner, særligt i forhold til taxabranche. Her vil det blandt andet give mening at stille op ved lufthavne eller større banegårde, eller ved krydstogtskibe, der lægger til i havnen om sommeren. I forhold til taxabranche nævner en tilsynsførende også muligheden for at lave fællesmøder for en større gruppe af chauffører på tværs af virksomheder, hvor der efterfølgende kan laves besøg ved de enkelte virksomheder.